

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง		
ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG -MED - 02.03 / 04	วันที่ :	
เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ	
แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง	ฉบับที่ 2	
ผู้จัดทำ : PCT	ผู้ทบทวน : พญ.นลินพร ดีชาติ	ผู้อนุมัติ : ผอ.รพ.โคกสำโรง

นโยบาย : ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นแนวทางในการรักษาผู้มารับบริการให้แก่ แพทย์ และพยาบาลที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบ : แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักโภชนาการ นักกายภาพ และนักสุขภาพจิต ที่เกี่ยวข้อง

แนวปฏิบัติ : (อยู่ด้านในเอกสาร)

บทบาทหน้าที่ :

แพทย์	1.จัดทำแนวทางการรักษาและทบทวนให้เป็นปัจจุบันภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์ 2.วินิจฉัย ส่งการรักษาตามแนวทางการรักษา และภาวะแทรกซ้อนทั้งเฉียบพลันและเรื้อรัง 3.ร่วมค้นหา คัดกรองภาวะแทรกซ้อน และให้คำปรึกษาแก่ทีม
พยาบาล	1.ประเมินอาการ เฝ้าระวัง และติดตามสภาวะของผู้ป่วย 2.สร้างแรงจูงใจให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการดูแลตนเองและตั้งเป้าหมายร่วมกันกับผู้ป่วย และทีม 3.ประสานงานกับสหสาขาวิชาชีพร่วมแก้ไขและดูแลผู้ป่วย
เภสัชกร	ประเมินและให้คำปรึกษาการใช้ยาอย่างเหมาะสม ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง
นักโภชนาการ	ให้คำปรึกษาและส่งเสริมการรับประทานอาหารอย่างเหมาะสม ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง
นักกายภาพ	ให้คำปรึกษาการออกกำลังกายเพื่อลดความเสี่ยงโรคหัวใจและหลอดเลือด
นักสุขภาพจิต	ประเมินและให้คำแนะนำในการเลิกบุหรี่ เพื่อลดความเสี่ยงโรคหัวใจและหลอดเลือด

เป้าหมายการดูแล :

1. มีการค้นหาและคัดกรองโรคไตเรื้อรังในกลุ่มเสี่ยง เพื่อการวินิจฉัย และรักษาที่เหมาะสม
2. ชะลอการเสื่อมของไต และลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนของโรคไตเรื้อรัง โดยสหสาขาวิชาชีพ
3. ป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด
4. ได้รับการส่งต่อพบแพทย์เฉพาะทางโรคไตอย่างเหมาะสม

การแบ่งระยะของโรคไตเรื้อรัง :

ระยะ	คำจำกัดความ	eGFR (mL/min/1.73m ²)
1	ไตเริ่มผิดปกติ	≥ 90
2	ไตผิดปกติ GFR ลดลงเล็กน้อย	60 - 89
3	ไตเสื่อมปานกลาง	3a: 45 - 59 3b: 30 - 44
4	ไตเสื่อมมาก	15 - 29
5	ไตเสื่อมระยะสุดท้าย	< 15 (หรือได้รับการบำบัดทดแทนไต)

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง	
ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG -MED	วันที่ :
เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ
แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง	ฉบับที่ 2
ผู้จัดทำ : PCT	ผู้ทบทวน : พญ.นลินพร ดีชาติ
	ผู้อนุมัติ : ผอ.รพ.โคกสำโรง

1. การคัดกรอง (Screening)

- 1.1 ผู้ป่วยกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการเกิดโรคไตเรื้อรัง ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ต่อมลูกหมากโต มีนิ่วในทางเดินปัสสาวะ โรคอ้วน หรือมีสมาชิกในครอบครัวเป็นโรคไต
- 1.2 ผู้ป่วยที่มีประวัติติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะบ่อยๆ
- 1.3 มีประวัติใช้ยาที่มีอันตรายต่อไต เช่น NSAIDs Steroids สมุนไพรบางชนิด เป็นต้น

2. การหาสาเหตุและวินิจฉัย (CKD etiology)

2.1 Diabetic nephropathy (DN) ประเมินจาก

- Microalbuminuria ที่มี Diabetic retinopathy ร่วมด้วย หรือวินิจฉัยเบาหวานนานกว่า 10 ปี
- Macroalbuminuria หรือ eGFR มีการลดลงอย่างรวดเร็ว

2.2 Hypertensive nephropathy (HTN) ประเมินจาก

- มีการทำลายหลอดเลือดฝอยในไตจาก Long standing HT, End organ damage
- Renovascular disease มีการตีบของหลอดเลือด renal artery จากโรคทางพันธุกรรม หรือเป็นภาวะแทรกซ้อนจากความผิดปกติของการแข็งตัวของเลือดร่วมกับโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง

2.3 Glomerulonephritis (GN) ประเมินจาก

- ประวัติบวมทั้งตัว ปัสสาวะเป็นเลือด ปัสสาวะเป็นฟอง หรือมีอาการที่เข้าได้กับ Autoimmune disease
- ตรวจพบ HT, Proteinuria, Hematuria

2.4 Chronic tubulointerstitial nephritis (CTIN) ประเมินจาก

- ประวัติ TB kidney, Multiple myeloma, HT
- ประวัติใช้ยาแก้ปวดเป็นระยะเวลานาน ร่วมกับ USG พบ Decrease in size of bilateral kidney, Irregular contour, Calcified renal papilla และยืนยันด้วยผล Kidney biopsy

2.5 Urinary tract obstructive (UTO) ประเมินจาก

- ตรวจพบนิ่ว จาก Plain film, USG, CT KUB
- ประวัติ urinary retention (BPH, Neurogenic bladder) ร่วมกับสวนปัสสาวะหลัง Void พบ Urine > 100 mL

2.6 Autosomal Dominant Polycystic Kidney Disease (ADPKD) ประเมินจาก

- มีประวัติครอบครัวเป็น ADPKD ร่วมกับ อายุ 15 - 60 ปี USG พบ Cyst ≥ 2 ในไตแต่ละข้าง
- ไม่ทราบประวัติครอบครัว แต่ USG พบ Cyst
  - อายุ 15 - 39 ปี USG พบ Cyst ≥ 3 จากไตทั้งสองข้าง
  - อายุ 40 - 59 ปี USG พบ Cyst ≥ 2 ในไตแต่ละข้าง
  - อายุ > 60 ปี USG พบ Cyst ≥ 4 ในไตแต่ละข้าง

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง		วันที่ :
ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG -MED		แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ
เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง		ฉบับที่ 2
แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง		ผู้ทบทวน : พญ.นลินพร ดีชาติ
ผู้จัดทำ : PCT		ผู้อนุมัติ : ผอ.รพ.โคกสำโรง

3. การดูแลผู้ป่วยรายใหม่ :

- 3.1 เข้าเกณฑ์วินิจฉัย CKD ให้ส่งขึ้นทะเบียน ที่คลินิกชะลอไตเสื่อม โรงพยาบาลโคกสำโรง
- 3.2 คัดกรอง 2Q ตรวจเลือดเพื่อประเมินระยะของโรคไตเรื้อรัง และค้นหาโรคร่วม โดยส่งตรวจ BUN, Creatinine, eGFR, Electrolyte, UACR, FBS, HbA1C, LDL, Hct, Uric acid (หากมีแลปก่อนหน้าภายใน 1 เดือนไม่ต้องเจาะใหม่)
- 3.3 พบแพทย์เพื่อตรวจร่างกาย ยืนยันการวินิจฉัย วางแผนการรักษา และประเมินภาวะแทรกซ้อนของโรค
- 3.4 ส่งพบนักโภชนาการแนะนำอาหารเพื่อลดโซเดียม และจำกัดโปรตีนชะลอไตเสื่อม
- 3.5 ส่งคลินิกเภสัชกรรม และสุรา กรณีที่มีประวัติสุบหรือดื่มสุราเป็นปัจจุบัน

4.การดูแลภาวะแทรกซ้อนประจำปี :

- 4.1 คัดกรองภาวะแทรกซ้อนของโรคหลอดเลือดหัวใจ และวัณโรค ด้วย CXR, ECG 12 lead, HbA1C, LDL ปีละ 1 ครั้ง
- 4.2 คัดกรองสุขภาพจิต 2Q
- 4.3 ประเมินภาวะทุพโภชนาการในผู้ป่วยโรคเรื้อรัง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 4.4 ให้คำแนะนำ ประเมินข้อบ่งชี้ในการให้ออกซิเจนบำบัดระยะยาว และวางแผนการดูแลผู้ป่วยในระยะสุดท้ายของโรค

5.แนวทางการรักษา :

- 5.1 ควบคุมความดันโลหิต โดยมีเป้าหมายให้ BP < 130/80 mmHg โดยใช้ยากกลุ่มต่างๆ ดังนี้

RAS inhibitor (ACEIs/ ARBs) เป็นยาที่ควรเลือกใช้เป็นกลุ่มแรก ถ้าไม่มีข้อห้ามในการใช้ยา เนื่องจากยามีประสิทธิภาพสูงในการลดความดันโลหิต และลดภาวะโปรตีนรั่วในปัสสาวะได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเมื่อมี UACR > 30 mg/g

หลังได้รับยา ACEIs/ ARBs ควรเฝ้าระวังภาวะ AKI และ Hyperkalemia ในระยะแรกที่เริ่มยา หากไม่มีสาเหตุอื่นที่ทำให้เกิด AKI หรือ Hyperkalemia แล้วให้ลดขนาดยาลง 50% และพิจารณาหยุดยาเมื่อมีอาการจากภาวะ Hyperkalemia หรือ Uremia และยานี้ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์เนื่องจากเพิ่มความเสี่ยงต่อความพิการในทารกได้

ยาลดความดันโลหิต	Starting dose	Max dose	Side effect
1. RAS inhibitors			
Enalapril	2.5 - 10 mg BID	40 mg/day eGFR < 30 : ลด dose 75%	Dry cough, AKI, HyperK
Losartan	25 - 100 mg OD	100 mg/day	AKI, HyperK

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง

ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG -MED

วันที่ :

เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง

แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ

แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง

ฉบับที่ 2

ผู้จัดทำ : PCT

ผู้ทบทวน :

พญ.นลินพร ดีชาติ

ผู้อนุมัติ :

ผอ.รพ.โคกสำโรง

ยาลดความดันโลหิต	Starting dose	Max dose	Side effect

2. Calcium channel blockers

Amlodipine	2.5 - 5 mg BID	10 mg/day	Pretibial edema, Flushing
Manidipine	10 - 40 mg BID	40 mg/day	Dizziness
Nifedipine	30 - 120 mg OD	120 mg/day	Hypotension, Dizziness
Lercanidipine	10 - 30 mg OD	30 mg/day	Dizziness
Verapamil	40 - 160 mg TID	360 mg/day	Hypotension, Bradycardia

3. Beta-blockers

Atenolol	25 - 50 mg OD-BID	100 mg/day eGFR < 30 : 50 mg/day	Bradycardia, Hypotension
Metoprolol	25 - 100 mg BID	200 mg/day	Bradycardia
Propranolol	10 - 80 mg TID-QID	320 mg/day	Bradycardia

4. Diuretics

Furosemide	20 - 500 mg BID	1000 mg/day	HypoNa, HypoK, AKI
HCTZ	12.5 - 50 mg OD	50 mg/day eGFR < 30 : Effective combination with Furosemide eGFR < 10 : Avoid to use	HypoNa, HyperUric
Spironolactone	25 - 50 mg BID	100 mg/day eGFR < 60 : adjust OD dose eGFR < 10 : Avoid to use	HyperK, AKI

5. Others

Doxazosin	2 - 8 mg BID	16 mg/day	Orthostatic hypotension
Hydralazine	25 - 50 mg TID-QID	200 mg/day	Peripheral edema
Methyldopa	250 - 500 mg BID-QID	4000 mg/day	Dizziness, Parkinsonism

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง

ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG -MED	วันที่ :	
เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ	
แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง	ฉบับที่ 2	
ผู้จัดทำ : PCT	ผู้ทบทวน : พญ.นลินพร ดีชาติ	ผู้อนุมัติ : ผอ.รพ.โคกสำโรง

5.2 ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด โดยมีเป้าหมายให้ HbA1C อยู่ในช่วง 6.5 - 8%

เป้าหมายระดับ HbA1C พิจารณาตามความเสี่ยงต่อภาวะน้ำตาลต่ำในผู้ป่วยแต่ละราย โดยเฉพาะกลุ่มประชากรเปราะบาง ได้แก่ ผู้สูงอายุ มีโรคร่วมหลายอย่าง หรือ มีภาวะแทรกซ้อนจากเบาหวานแล้ว โดยผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 1 แนะนำให้เลือกยา Insulin เป็นลำดับแรก ส่วนผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ให้เลือกใช้ยา Metformin และ/หรือ Sodium-Glucose cotransporter-2 Inhibitors (SGLT2i) เป็นลำดับแรก โดยมีข้อบ่งใช้ของยาดังนี้

- SGLT2i เริ่มให้เมื่อ eGFR > 20 mL/min/1.73m² และ/ หรือ มี UACR > 200 mg/g หรือเป็นผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว มีผลข้างเคียงเรื่องการติดเชื้อทางเดินปัสสาวะบ่อยขึ้นได้ในเพศหญิง ในสภาวะที่ร่างกายขาดน้ำหรือก่อนผ่าตัดควรพิจารณาหยุดยา อย่างน้อย 72 ชม เพื่อป้องกันโอกาสเกิด Euglycemic DKA ในผู้ป่วยที่ใช้ยา SGLT2i

- Metformin ปรับใช้ยาตามระดับ eGFR และห้ามให้เมื่อ eGFR < 30 mL/min/1.73m² เฝ้าระวังภาวะขาดวิตามิน B12 ในผู้ป่วยที่ใช้ยามานานเกิน 4 ปี

- เพิ่มยาในกลุ่มอื่นๆตามความเหมาะสมเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้ได้ตามเป้าหมาย โดยไม่มีภาวะน้ำตาลต่ำ

ยาชะลอไตเสื่อม	Starting dose	Max dose	Side effect
ยาควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด			
Dapagliflozin	5 - 10 mg OD	10 mg/day	Hypovolemia, UTIs
Metformin	500 - 1000 mg BID	eGFR > 50 : 2,550 mg/day eGFR 45-60 : 2,000 mg/day eGFR 30-44 : 1,000 mg/day eGFR < 30 : Do not use	AKI, Lactic acidosis, Vit B12 deficiency
Glipizide	5 - 10 mg BID	20 mg/day	Hypoglycemia
Pioglitazone	15 mg OD	45 mg/day	Edema, Weight gain, CHF
Linagliptin	5 mg OD	5 mg/day	Pancreatitis

5.3 ควบคุมระดับไขมันในเลือด โดยมีเป้าหมายให้ LDL < 100 mg/dL

มุ่งเน้นลดระดับ LDL เพื่อลดความเสี่ยงด้านโรคหัวใจและหลอดเลือด (Primary prevention) มีข้อบ่งชี้ของการเริ่มยารักษา ภาวะไขมันในเลือดสูงเมื่อ อายุ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปที่มี eGFR < 60 mL/min/1.73m² หรือมีปัจจัยเสี่ยงสูง LDL > 100 mg/dL หรือ 10-year CV risk score > 10% หรือ โดยแนะนำให้ยาในกลุ่ม Statin ปรับตามระดับ eGFR เป็นลำดับแรก

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง	
ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG -MED	วันที่ :
เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ
แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง	ฉบับที่ 2
ผู้จัดทำ : PCT	ผู้ทบทวน : พญ.นลินพร ดีชาติ ผู้อนุมัติ : ผอ.รพ.โคกสำโรง

ยาชะลอไตเสื่อม	Starting dose	Max dose	Side effect
ยาควบคุมระดับไขมันในเลือด			
Simvastatin	10 -20 mg HS	40 mg/day	Rhabdomyolysis, Hepatitis
Atorvastatin	40 mg HS	80 mg/day eGFR < 45 : 40 mg/day	Rhabdomyolysis, Hepatitis
Rosuvastatin	10 mg HS	20 mg/day eGFR < 45 : 10 mg/day	Rhabdomyolysis, Hepatitis
Gemfibrozil	600 mg OD	1,200 mg/day eGFR < 45 : 600 mg/day	Hepatitis, GI irritation
Fenofibrate	100 mg OD	150 mg/day eGFR < 45 : Do not used	AKI, Hepatitis, GI irritation

5.4 ยาที่ใช้ป้องกันภาวะแทรกซ้อนทางไต

- ภาวะเลือดเป็นกรด มีผลกระทบต่อมวลกระดูกและกล้ามเนื้อ ยาที่จะช่วยรักษาสมดุลกรดต่างในเลือด เริ่มให้ยา Sodamint เมื่อมีระดับ $\text{HCO}_3^- < 22 \text{ mmol/L}$ ได้แก่ ขนาดยาขึ้นกับการตอบสนองของผู้ป่วยแต่ละราย โดยการปรับยามีเป้าหมายให้มีความเป็นกรดต่างอยู่ในเกณฑ์ปกติที่ $\text{HCO}_3^- 24-26 \text{ mmol/L}$
- ภาวะโลหิตจาง เกิดจากการเสื่อมของไตทำให้การสร้างฮอร์โมน Erythropoietin น้อยลง สามารถให้ Folic acid, Ferrous Fumarate เพื่อรักษาระดับความเข้มข้นเลือดให้มี $\text{Hb} > 10-12 \text{ mg/dL}$ หากไม่ดีขึ้น สามารถให้ยาฉีดฮอร์โมน Erythropoietin เพื่อกระตุ้นการสร้างเม็ดเลือดแดงได้
- ภาวะกรดยูริกสูง ในผู้ป่วย CKD stage 3 ขึ้นไปร่วมกับระดับ $\text{Uric} > 9 \text{ mg/dL}$ หรือมีนิ่วในทางเดินปัสสาวะ มีข้อบ่งชี้ให้เริ่มยา Allopurinol เพื่อลดระดับกรดยูริก พิจารณาเริ่มยาตามระดับ eGFR และค่อยๆปรับยาเพิ่มขึ้นให้เป้าหมายระดับ $\text{Uric} < 6 \text{ mg/dL}$ ผลข้างเคียงทำให้เกิดการแพ้ชนิดรุนแรงได้ ดังนั้น ควรส่ง HLA-B*5801 mutation gene ก่อนเริ่มยาเสมอ
- การสูญเสียสมดุลแร่ธาตุ โดยเฉพาะ Potassium, Calcium, Phosphorous ควรตรวจติดตามอย่างน้อย ปีละครั้งและรักษาด้วยยา รวมถึงการรับประทานอาหารที่เหมาะสมเฉพาะรายบุคคล

5.5 การบริโภคโซเดียม ไม่เกิน 2000 mg/day

แนะนำอาหารที่มีโซเดียมต่ำ และหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารที่มีโซเดียมแฝง เช่น อาหารแปรรูป อาหารหมักดอง อาหารอบแห้ง อาหารกึ่งสำเร็จรูป อาหารแช่แข็ง ในการเตรียมและปรุงประกอบอาหารควรใช้อาหารสดใหม่แทน โดยเฉพาะผู้ป่วย ที่มี Hypertension หรือ Proteinuria หรือ มีอาการบวมร่วมด้วย

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง

ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG –MED	วันที่ :	
เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ	
แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง	ฉบับที่ 2	
ผู้จัดทำ : PCT	ผู้ทบทวน : ผอ.นลินพร ดีชาติ	ผู้อนุมัติ : ผอ.รพ.โคกสำโรง

5.6 การจำกัดการบริโภคโปรตีน

ผู้ป่วยที่ยังไม่ได้รับการบำบัดทดแทนไต ควรทานอาหารที่มีโปรตีนต่ำ เพื่อชะลอการเสื่อมของไต ดังนี้

- CKD stage 3a-5 ที่ไม่ได้เป็นเบาหวาน แนะนำให้ทานปริมาณโปรตีน 0.6 g/Kg/day
- CKD stage 3a-5 ที่เป็นเบาหวาน แนะนำให้ทาน ปริมาณโปรตีน 0.6 - 0.8 g/Kg/day (เพิ่มโปรตีนเพราะจำกัดคาร์โบไฮเดรต)
- CKD stage 1-5 กรณีที่มีการเจ็บป่วยฉับพลัน ควรเพิ่มปริมาณโปรตีน 1 - 2.5 g/Kg/day ตามระดับการเจ็บป่วย

5.7 การออกกำลังกายเป็นประจำ

โดยออกกำลังกายแบบหนักปานกลาง (Moderate-intensity) อย่างน้อย 150 นาที ต่อสัปดาห์ เช่น การทำงานบ้านทำสวน การเดินเร็ว การปั่นจักรยาน การวิ่ง เป็นต้น

5.8 การเลิกบุหรี่ (Smoking cessation)

5.9 การฉีดวัคซีน (Vaccination)

- แนะนำฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่ทุกปี
- แนะนำฉีดวัคซีนไวรัสตับอักเสบบี, วัคซีนโควิด และวัคซีนปอดอักเสบPneumococcal ตามเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลกกำหนด

5.10 การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง และวางแผนชีวิตระยะสุดท้าย

ส่งปรึกษา Palliative care เมื่อ

- ผู้ป่วย CKD stage 5 ประสงค์เลือกการรักษาแบบประคับประคองไม่ต้องการบำบัดทดแทนไต
- อายุเกิน 80 ปี มีโรคร่วมหลายชนิด ที่ไม่สามารถรักษาให้ดีขึ้นได้ หรือ คาดว่าจะมีชีวิตได้ไม่เกิน 1 ปี
- มีการทำลายของสมองอย่างรุนแรงถาวรจนไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันใดๆได้ (Vegetative stage)
- ผู้ป่วยที่ไม่เหมาะสมในการบำบัดทดแทนไตหรือมีภาวะแทรกซ้อนรุนแรงจากการบำบัดทดแทนไต

เอกสารอ้างอิง :

- สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย. แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง พ.ศ. 2565
- KDIGO 2024 Clinical practice guideline for Chronic kidney disease

คู่มือแนวทางปฏิบัติ รพ.โคกสำโรง	
ระเบียบปฏิบัติการ เลขที่ CPG -MED	วันที่ :
เรื่อง : แนวทางการรักษาผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง	แผนกที่เกี่ยวข้อง : แพทย์ พยาบาล และ สหสาขาวิชาชีพ
แผนก : รพ.โคกสำโรง (IPD, OPD) รพ.สต. ใน อ.โคกสำโรง	ฉบับที่ 2
ผู้จัดทำ : PCT	ผู้ทบทวน : พญ.นลินพร ดีชาติ
	ผู้อนุมัติ : ผอ.รพ.โคกสำโรง

แนวทางการดูแลผู้ป่วย CKD โรงพยาบาลโคกสำโรง

